

УДК 159.9:37.015.3:378

**МОДУЛЬНІСТЬ У ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ-
АГРАРІЇВ**

Войденко Яна Валеріївна – студентка групи В – 2-1 факультету ТВППТ МНАУ
Науковий керівник – к.п.н., доцент кафедри методики професійного навчання
Літвінчук С. Б.

Анотація. Стаття присвячена одній із найважливіших проблем підготовки у вищих закладах освіти. Автор досліджує технологію модульного підходу до підготовки майбутніх фахівців у вищих аграрних навчальних закладах. Даній проблемі приділяється велика увага, так як вона є основою для формування кредитних модулів, створених в рамках Болонської декларації.

Ключові слова: Болонський процес, модуль, кредит, професійна підготовка, кредитно-модульна система, модульний підхід, модульна технологія підготовки, рейтингова система оцінювання, продуктивна підготовка, технічні завдання, діяльність.

Annotation. The article does research in one of the most important problems dealing with training of specialists in modern higher schools. The author investigates the technology of the module approach to future specialists training in higher schools. This problem is given much attention to because it is the basis for the creation of the credit-module system, set up by the Bologna Declaration.

Key words: Bologna process, module, credit, professional training, credit – module system, module approach, module training technology, rating knowledge control, productive training, engineering tasks, activity.

Вступ. Модернізація вищої школи в Україні передбачає вдосконалення процесів проектування змісту, методичного забезпечення, технологій реалізації освітніх програм, що забезпечить її інтеграцію в Європейський освітній простір. Основними орієнтирами в освіті визначено "...впровадження європейських норм і стандартів в освіті, науці і техніці; поширення власних культурних і науково-технічних здобутків у ЄС" [3]. Тому, як наголошував В. Вернадський, форми вищої школи мають бути одними і тими ж у світовому масштабі, відрізняючись тільки окремими, несуттєвими відтінками [1, С. 292].

Національне відродження та розбудова незалежної демократичної держави, глобалізація та інтеграція освіти в Європі та світі потребують реорганізації системи професійної підготовки майбутніх фахівців, спрямування її на виховання національно свідомих, професійно підготовлених, ініціативних, конкурентоспроможних, з високим рівнем інтелектуального розвитку і творчих можливостей, здатних до плідної, продуктивної праці спеціалістів. Д. Табачник наголошує: "Основною метою державної політики в галузі освіти є створення умов для розвитку особистості та творчої самореалізації кожного громадянина України, оновлення змісту освіти та організації навчально-виховного процесу відповідно до демократичних цінностей, ринкових засад економіки, сучасних науково-технічних досягнень" [4, С. 4].

Зазначимо, що завдяки Болонському процесу маємо набути нових конкурентних переваг та гармонізувати нашу освіту, зберігаючи при цьому всі її надбання та доповнюючи їх кращими взірцями європейського досвіду. Вищі навчальні заклади чимало зробили для запровадження новітніх технологій навчання з метою реалізації основних

принципів Болонської декларації при підготовці майбутніх фахівців. Радикальний метод зацікавленості студентів в необхідності постійної творчої навчальної діяльності реалізується в модульній технології навчання. Як показує власний досвід, вона позитивно сприймається студентами і дає змогу особистості сформуватися і реалізувати себе в майбутній професійній діяльності.

Обговорення проблеми. Передумовами входження України до Болонського процесу є: структурні зміни в системі вищої освіти, законодавстві, запровадження Європейської кредитно-трансферної та акумулюючої системи. У контексті такого підходу слід визнати, що принципово інноваційним можна вважати потребу в адаптації вищої освіти України до вимог цього процесу, аніж реалізацію модульної технології навчання. Адже означене навчання стало одним із найбільш цілісних і системних підходів до процесу професійної підготовки майбутніх спеціалістів, забезпечуючих високоефективну технологію реалізації дидактичного процесу.

Для створення вітчизняної кредитно-модульної системи організації навчального процесу у вищих навчальних закладах України доцільно використовувати надбання педагогічної думки. Перспективна кредитна система повинна відображати кількісну оцінку змісту освітніх програм модульної структури з точки зору запланованих результатів їх засвоєння, а також з врахуванням об'єму навчального матеріалу, його рівня і значущості, а також нормативного часу його засвоєння. Система кредитів на зразок Європейської системи трансферу кредитів (E C T S) є відповідним засобом сприяння більшій мобільності студентів.

Впровадження кредитно-модульної системи є вагомим фактором, що сприяє оптимізації академічних та особистісних досягнень студентів з певним рівнем попередньої підготовки.

Важливо відмітити, що модульний підхід до структурування змісту дисциплін має значні дидактичні можливості і дозволяє вирішувати такі педагогічні завдання:

- побудова та оперативне впровадження прогностичних моделей змісту навчально-пізнавальної діяльності;
- формування нових структур змісту для забезпечення ефективної організації процесу навчання;
- підвищення інформативності, системності та функціональності змісту навчальних дисциплін внаслідок виділення інваріантних знань, дієвого теоретичного узагальнення, генералізації категоріального синтезу понять, використання символіко-графічних форм прояву та інше;
- сприяння оперативному впровадженню нових науково-методичних ідей та передового педагогічного і виробничого досвіду;
- вдосконалення методичного забезпечення процесу навчання;
- створення системи сприятливих умов для активізації пізнавальної діяльності студентів, їх самоорганізації.

Модульність у навчанні сприяє засвоєнню знань у дискретно-неперервній сфері навчальної діяльності за заздальгідь заданою модульною програмою, яка складається з логічно завершених частин навчального матеріалу (модулів), об'єднаних ознакою відповідності визначеному об'єкту професійної діяльності. У проекті тимчасового положення про організацію навчального процесу у кредитно-модульній системі, розробленому Міністерством науки і освіти України, зазначено, що "Модуль - це задокументована завершена частина освітньо-професійної програми (навчальної дисципліни, практики, державної атестації), що реалізується відповідними формами навчального процесу" [2, С. 9].

Основою, що розкриває зміст модуля, є інформаційно-методичне забезпечення, що реалізується в ході навчального процесу у формі теоретичних, практичних і лабораторних занять, а також самостійної аудиторної і позааудиторної роботи студентів. Для реалізації зворотнього зв'язку використовується вхідний, поточний і підсумковий види контролю. Заключним етапом роботи є конкретні рекомендації студентам для курсового і дипломного проектування та для професійної виробничої діяльності після закінчення вищого навчального закладу. Розроблена структура модуля дозволяє виділити всередині модуля внутрішні і зовнішні зв'язки і дати науково обгрунтовані рекомендації щодо вивчення курсу в цілому.

До переваг модульної організації змісту навчання віднесені: системний підхід до побудови курсу і визначення змісту навчання; забезпечення можливостей методичного узгодження складових навчального процесу в межах кожного модуля. Характеристиками означеного навчання є: змістовна компактність, диференціація, творчість, знаково-графічна наочність, варіативність програм, форм та методів навчання, прогнозування, діагностика. Слід зазначити, що на розкриття і засвоєння наскрізних принципів майбутньої професійної діяльності спрямований кожний модуль.

З метою забезпечення продуктивності навчання майбутніх фахівців необхідно у кожному модулі змодельовати виробничу проблему чи ситуацію, які надалі будемо називати продуктивно-технічними завданнями та визначити їх практичне застосування. Такі завдання повинні орієнтувати студентів вищих технічних навчальних закладів на вивчення машин, механізмів, їх конструювання, технологічні процеси, а не на процес навчання взагалі. Виробничі задачі для майбутніх фахівців повинні містити не лише питання конструювання і принципів роботи машин та механізмів, а й завдання, що стосуються виявлення причин можливих недоліків у роботі машин, прогнозування довговічності їх вузлів, порядку складання, розбирання, монтажу, регулювання, технічного обслуговування, технічного огляду тощо. Їх розв'язання вимагає самостійних творчих зусиль, що забезпечуватиме індивідуалізацію професійної підготовки майбутніх фахівців.

Для ефективної організації навчального процесу доцільно використовувати рейтингову систему оцінювання якості засвоєння модулів освітньої програми.

Рейтингова система оцінювання знань впроваджується з метою стимулювання і самоорганізації продуктивної навчальної діяльності студентів, забезпечення об'єктивності в оцінюванні знань, посилення мотиваційного компонента формування самостійних дій та перетворення контролю в дійову складову управлінського процесу. Досконала система контролю й оцінювання знань, умінь та навичок студентів виконуватиме свою мотиваційно-стимулюючу функцію, сприятиме проведенню вчасної корекції навчально-пізнавальної діяльності.

Як показує досвід, рейтингова система передбачає використання можливостей для оптимізації процесу професійної підготовки майбутніх спеціалістів, зокрема, контролю навчальної діяльності. Потужним стимулом для підвищення ефективності навчального процесу є реалізація на практиці ідей педагогіки співробітництва, встановлення демократичних стосунків між викладачами та студентами. Відкритість, доступність, гласність при плануванні й проведенні контрольних заходів забезпечуються відповідними засобами. Студенти отримують можливість упродовж усього часу навчання дисциплінам контролювати та свідомо регулювати успішність свого просування в засвоєнні курсу шляхом цілеспрямованого планування та розподілу своїх зусиль для дослідження навчальних результатів, що відповідають його запитам. У викладача з'являються широкі можливості для стимулювання навчальної діяльності студентів завдяки введенню додаткових балів. Тому ми переконані, що така система контролю знань має підвищувати ритмічність роботи студентів, вносити елемент змагання, сприяти індивідуалізації навчання, підвищувати міцність знань внаслідок систематичної роботи над матеріалом, збільшувати об'єктивність підсумкової оцінки, давати більш достовірну інформацію для морального і матеріального стимулювання студентів.

Висновки. Узагальнення матеріалу з проблеми реалізації основних принципів Болонської декларації у процесі професійної підготовки майбутніх фахівців дозволяє дійти висновку, що модульний підхід до процесу навчання студентів сприяє :

- стимулюванню розвитку інноваційних технологій навчання у вищих закладах освіти;
- оптимальному плануванню змісту і науково-методичного забезпечення дисциплін із врахуванням кінцевих результатів;
- вдосконаленню самостійної навчально-пізнавальної діяльності студентів;
- стимулюванню якості засвоєння освітніх програм з використанням сучасних методів діагностики;
- створенню у вищих навчальних закладах сучасних систем менеджменту освітніх послуг і професійної підготовки майбутніх спеціалістів.

Успішне вирішення означеної проблеми має сприяти підвищенню якості вищої освіти та інтеграції національної системи освіти в освітнє Європейське співтовариство та створювати необхідні передумови для реалізації Україною Болонських принципів.

Бібліографічний список:

1. Лещенко А.В., Лещенко М.П. Володимир Вернадський і його просвітницько-педагогічна діяльність. - К.: Техсервіс. – 2008. – С. 292.
2. Матеріали Міністерства науки і освіти України щодо впровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу у вищих навчальних закладах S S S – IV рівнів акредитації. - К.: 2003. – С.9.
3. Модернізація вищої школи України і Болонський процес / Уклад.: Степко М. Ф., Болюбаш Я. Я., Левківський К. М., Сухарніков Ю. В. // Освіта України. – 10 серп. – 2004. - № 60 - 61.
4. Семещук В. Альтернативні методи використання міжпредметних зв'язків на заняттях з історії: проблеми і перспективи // Освіта. Технікуми, коледжі. - 2010. - № 1 (7).